

Kemin lausunto Lappi-sopimus 2026–2029 -luonnokseen

Kaupunginhallitus 29.09.2025 § 365

497/00.04.01/2025

Valmistelu

Hallinto- ja kehitysjohtaja Jukka Vilen, elinvoimajohtaja Kimmo Heikka, elinkeinopäällikkö Hanna Alila

Lappi-sopimus on Lapin maakunnan kehittämisen keskeinen asiakirja, joka muodostuu maakuntasuunnitelmasta ja maakuntaohjelmasta. Se määrittelee Lapin pitkän aikavälin vision, kehittämistavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2026–2029. Sopimus ohjaa aluekehitystä, rahoituksen kohdentamista sekä koko maakunnan toimijoiden yhteistä tahtotilaa ja suuntaa.

Maakuntaohjelma on lakisääteinen asiakirja, joka ohjaa väliportaana hallinnon eli maakunnallisen kehittämisen suuntaa. Toisaalta Lappi-sopimus ei ole vain viranomaisasiakirja – se on lappilaisten oma tahdonilmaisu, joka ohjaa koko maakunnan kehittämistä. Sen avulla päätetään, mihin panostetaan, millaisia vahvuuksia nostetaan esiin ja miten Lapin erityispiirteet, kuten arktinen sijainti ja puhdas luonto, hyödynnetään parhaalla mahdollisella tavalla. Lisäksi Lappi-sopimuksella on tärkeä merkitys Euroopan rakennerahastopolitiikan ja rahoituksen ohjaamisessa Lapille tärkeisiin painopisteisiin.

Kemin kaupunki tukee Lappi-sopimuksen tavoitteita, mutta esittää seuraavat täsmennykset:

1. Merellinen ulottuvuus ja saavutettavuus – Ajoksen satama ja meriliikenne huomioitava vihreän siirtymän ja huoltovarmuuden mahdollistajana ja osana Lapin kehittyvän teollisuuden (mineraalit, metsä, energiaintensiivisen teollisuuden tuotteet) logistista ketjua.
2. Kaupunkirakenne ja asuminen – Kaupunkien ja kaupunkiseutujen merkitys vetovoiman ja pitovoiman rakentajina nostettava vahvemmin esiin.
3. Koulutus ja osaaminen – Meri-Lapin koulutustarjonta turvattava, jotta nuoret sitoutuvat alueelle ja työvoiman saatavuus varmistuu. Vireillä olevien vihreän siirtymän hankkeiden pullonkaulaksi ei saa muodostua osaavan työvoiman saanti.
4. Vihreä siirtymä ja teollisuus – Meri-Lapin teollisuuskeskittymä tunnistettava vihreän siirtymän ja kiertotalouden investointien avainalueina. Huomioidaan teollisuus monipuolisesti, ml. metsäteollisuus, puolustus- ja kaivosteollisuus lisäksi. Teollisuuspalvelut ovat merkityksellinen osa vihreän siirtymän toteutumista ja kiertotaloutta.
5. Kilpailukykyinen ja uudistuva Lappi - Ehdotus sisältää Lapille tärkeitä painotuksia, mutta Lapin investointipotentiaaliin/investointeihin liittyvät tarpeet osaajien kouluttamiseen sekä TKI-työhön puuttuvat. Esim. uusiutuva energia on mainittu, mutta ohuesti huomioiden miljardi-investointien tarpeet ja vaikutuksen Lapin elinkeinoelämässä.
6. Ilmastoviisas ja luontopositiivinen Lappi - luonnos käsittelee ansiokkaasti ilmastonmuutoksen mahdollisia haasteita Lapille, mutta siitä puuttuu ymmärrys, miten ilmastonmuutosta voidaan hillitä Lapissa. Globaali-ilmiö vaatii teollisen mittakaavan ratkaisuja ja tässä Lapilla on valtavat mahdollisuudet; mm. tuottaa puhdasta energiaa, puhtaita e-polttoaineita.
7. Matkailu – Lappi-sopimuksessa huomioitava Meri-Lapin merellinen matkailu ja alueen erityispiirteet. Kestävällä tavalla kehittyvä Lappi on

muutakin kuin suhdanteille ja maailmanpolitiikan muutoksille hyvin herkkää matkailua.

8. Hyvinvointi ja osallisuus – Sopimuksessa konkretisoitava kuntien rooli hyvinvoinnin edistäjinä ja osallisuuden vahvistajina.

Yhteenveto

Edellä mainitut muutokset vahvistavat Lappi-sopimuksen vaikuttavuutta ja varmistavat, että se tukee sekä koko Lapin että Meri-Lapin elinvoimaa. Kemin näkökulmasta on olennaista korostaa merellisyyttä, vihreän siirtymän teollisuutta, koulutuksen turvaamista ja matkailun monipuolistamista.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa oheisen lausunnon Lappi-sopimus 2026-2029 luonnoksesta

Päätös

Pekka Tiitinen ja Sari Ekorre ilmoitivat esteellisyytensä (yhteisöjäävi) asian käsittelyyn ja poistuivat kokoushuoneesta.

Kaupunginhallitus päätti antaa oheisen lausunnon Lappi-sopimus 2026-2029 luonnoksesta.

Kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.